Erityisasiantuntija Hanna Tervahauta

Lausunto vastauksena sosiaali- ja terveysvaliokunnan kysymykseen vastinekuulemisessa 27.11.2024

# Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 3 luvun 3 §:n muuttamisesta (HE 174/2024 vp)

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa vastauksenaan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle kysymykseen koskien hallituksen esityksessä 174/2024 vp todetuista hedelmöityshoitojen kustannusten korvausprosenteista seuraavaa.

## Korvattavista tutkimus- ja hoitotoimenpiteistä sekä yksittäisten korvaustaksojen vahvistamisesta

Valtioneuvoston asetuksessa sairausvakuutuslain 3 luvun 4 ja 5 §:ssä tarkoitettujen korvaustaksojen perusteista (1336/2004) säädetään korvaustaksojen perusteet ja enimmäismäärät sekä perusteet sairausvakuutuslaissa säädetyn mukaisille lääkärin ja hammaslääkärinpalkkioiden yleis- ja erikoistaksoille. Korvaustaksojen perusteiden ja enimmäismäärien perusteella Kela vahvistaa luettelon korvattavista tutkimus- ja hoitotoimenpiteistä sekä niiden korvaustaksoista. Korvaustaksojen perusteet ja vahvistettavat korvaustaksat perustuvat sairausvakuutuslain 3 luvun 6 §:n mukaisesti tutkimus- ja hoitotoimenpiteen laatuun, sen vaatimaan työhön ja aiheuttamaan kustannukseen, korvattavan palvelun hoidolliseen arvoon ja korvauksiin käytettävissä oleviin varoihin.

Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ei määritellä yksittäisiä korvattavia toimenpiteitä eikä korvaustaksojen tasoa. Kela vahvistaisi taksat laissa säädetyn prosessin mukaisesti. Esityksessä korvattavien hedelmöityshoitoja koskevien tutkimus- ja hoitotoimenpiteiden osalta lainsäädännön sekä korvaustaksojen vahvistamisen rakenne vastaisi siten muun yksityisen sairaanhoidon hoito- ja tutkimuskorvauksia koskevan lainsäädännön sekä hoito- ja tutkimuskorvausten taksojen vahvistamisen rakennetta.

Kelasta saadun tiedon mukaan Kelan korvauskäytäntö ei muuttuisi vuoden 2022 loppuun asti voimassa olleesta korvauskäytännöstä muutoin kuin korvausten suuruuden osalta.

## Korvauksen määrästä

Hallituksen esityksessä tuodaan esiin edellä mainittu korvaustaksojen määräytymisprosessi.

Hallituksen esityksen nykytilaa ja sen arviointia koskevassa jaksossa (2.3.2) todetaan seuraavasti: *Viimeisimpänä korvausvuonna eli vuonna 2022 hedelmöityshoidoista maksettujen yksityisen hoidon ja tutkimusten korvausten korvausprosentti oli noin 12,8 prosenttia. Tuona vuonna hedelmöityshoitoja korvattiin noin 728 000 eurolla 6 622 henkilölle yhteensä 26 032 toimenpiteestä. Näistä 6 622 henkilöstä noin 36 prosenttia oli täyttänyt 40 vuotta. Korvausprosentin suunta on ollut viimeisenä vuosikymmenenä laskeva. Hedelmöityshoitojen keskimääräinen korvausprosentti oli vuonna 2013 vielä noin 22 prosenttia ja vuosina 2019–2022 noin 13 prosenttia.*

Hallituksen esityksen taloudellisia vaikutuksia koskevassa jaksossa (4.2.2) todetaan seuraavasti: *Vuonna 2022 hedelmöityshoitojen korvausprosentti oli noin 12,8 prosenttia. Hedelmöityshoitoja tarvitsevan omavastuuosuus jäisi sen suuruisella korvaustasolla suureksi. Korkeampi korvausprosentti voisi kannustaa useampia henkilöitä hakeutumaan hedelmöityshoitoihin yksityiselle sektorille ja sitä kautta vaikuttaa positiivisesti syntyvyyteen. Suuntaamalla hedelmöityshoitoihin 2,5 miljoonaa euroa vuodessa hedelmöityshoitojen korvausprosentiksi tulisi arviolta noin 40.*

Hallituksen esityksen kotitalouksiin kohdistuvia vaikutuksia koskevassa jaksossa (4.2.3) todetaan seuraavasti: *Vuonna 2022 hedelmöityshoitojen korvausprosentti oli noin 12,8 prosenttia. Sairaanhoidon korvauksiin varattu lisärahoitus mahdollistaa aiempaa suuremman korvaustaksan, jolloin vakuutettujen omavastuuosuus jää aiempaa pienemmäksi.*

Tiedotteessa koskien Kela-korvausten uudistamista 9.10.2024 todettiin seuraavasti: *Korvaukset kattaisivat jatkossa noin 40 % korvauksen perusteena olevista kustannuksista. Vuonna 2022 korvausprosentti oli noin 12,8 %.* Lisäksi tiedotustilaisuuden esittelykalvoissa koskien Kela-korvausten uudistamista 9.10.2024 todettiin seuraavasti: *Korvauksiin esitetään tuntuvaa korotusta. Hedelmöityshoitojen kustannuksista korvattaisiin jatkossa noin 40 %. Vuonna 2022 korvausprosentti oli noin 12,8 %.*

Selvyyden vuoksi sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että asiakkaan saama korvaus ei tulisi olemaan 40 prosenttia koko palveluntuottajan perimästä kunkin hoitokokonaisuuden kustannuksesta, vaan mainituissa prosenteissa on otettu huomioon vuoden 2022 toteutuneet korvatut hedelmöityshoitokäynnit ja -toimenpiteet ja niistä maksetut hoito- ja tutkimuskorvaukset, ja vuoden 2025 osalta kyseessä on arvio vuonna 2025 toteutuvista korvattavista hedelmöityshoitokäynneistä ja -toimenpiteistä sekä niistä maksettavista hoito- ja tutkimuskorvauksista.

Hoitokokonaisuuksiin sisältyisi mitä todennäköisimmin toimisto- ja palvelumaksujen lisäksi myös sellaisia osuuksia, jotka eivät olisi Kela-korvattavia. Hallituksen esityksen tekstillä ei myöskään tarkoiteta, että kunkin korvattavan tutkimus- tai hoitotoimenpiteen korvaustaksa olisi 40 prosenttia palveluntuottajan perimästä yksittäisestä Kela-korvattavasta kustannuksesta. Kela vahvistaa yksittäiset korvaustaksat.